У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 30. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1970 No. 30. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 13 лютого 1970

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН НЕ МОЖЕ ЗНАЙТИ кандидата на директора Рекрутаційного Уряду, який опорожнюється в понеділок 16-го лютого, коли генерал Луїс Б. Герші залишить своє становище після 30-ох років. Президент Ніксон повідомив у жовтні минулого року, що генерал Герші залишить свій пост і буде дорадником у військових справах в Білому Домі. Президент пропонував це становище Джанові Понтові з футболевої дружини Індіянського Університету і футболістові з Університету Південної Каролайни, але оба вони відмовилися. Вкінці Ніксон найменував на цей пост професора Чарлза ДіБона, який тепер просить Президента, щоб уневажнив цю номінацію, бо сенатори заявляють, що будуть проти її затвердження.

66 ВІДСОТКІВ ОПИТУВАНИХ СХВАЛЮЮТЬ урядування президента Ніксона, що свідчить, що його популярність збільшується, хоч останнє опитування перевела Агенція Публічної Опінії д-ра Геллупа в Принстоні перед 2-им лютого, вже після того, як Президент поставив вето проти збільшення Конгресом видатків на шкільництво. 66 відсотків опитуваних схвалюють урядування Президента, 23 відсотки не схвалюють, а 11 відсотків не виявили свого становища. В половині січня 63 відсотки хвалили Ніксона, 23 відсотки ганили, а 14 відсотків мовчали. На початку січня за Ніксона був 61 відсоток опитуваних, проти — 22, невтральних — 17.

НАЙВИЩИЙ СТЕЙТОВИЙ СУД В КАЛІФОРНІЇ видав наказ об'єднати всі школи в системі міста Лос Анджелесу з початком шкільного року, що зачнеться 1-го вересня 1970, і не пізніше як до вересня 1971 року. Це зарядження видав суддя внаслідок скарги, внесеної в імені 12-ох дітей негритянських і мехіканськo - американських батьків. Шкільна система в районі Лос Анджелесу обіймає 22.6 відсотка негритянських дітей і 20 віддсотків дітей мехіканськo - американських. Суперінтендент шкіл Роберт Ф. Келлі заявив, що він в найскорішому часі внесе апеляцію від цього судового зарядження. Здійснення цього зарядження вимагало б довозити до шкіл 240,000 учнів зі всіх 674,000.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ УРЯД НЕ БУДЕ натискати на бизнесменів, щоб не збільшували цін на товари, і не буде цього робити на робітничі спілки, щоб не домагалися більших заробітних платень, бо не хоче наслідувати урядів колишніх президентів Кеннеді і Джансона. Таке становище Республіканського Уряду виявив президент Ніксон, відповідаючи на запити промисловців, присутніх на зборах Ради Бизнесменів в готелі Мейфлавер у Вашинґтоні, що відбулися після прийняття, на якому був і Президент. Ніксон передбачає успіх Уряду в боротьбі проти інфляції, в другій половині року, на думку Президента, почнуть спадати ціни на товари без урядового натиску на бизнесменів.

У СВІТІ

СОВЄТИ ВІДПОВІЛИ на ноту трьох західніх великодержав з 16 грудня мин. року, в якій західні альянти скаржились на шиканування східньо - німецькими властями комунікаційного руху між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном. Совєти запропонували, щоби в другій половині цього місяця перевести 4-державні наради в Західньому Берліні. Західні кола лякаються, що Совєти відновлять вимогу Хрущова, щоб Західній Берлін перетворити в окрему адміністраційна - політичну одиницю без зв'язку з Західньою Німеччиною, коли водночас Східній Берлін залишається столицею „суверенної" Східньої Німеччини.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕЛВІН ЛЕРД ЗАЯВИВ у Південному В'єтнамі, що американські бойові літаки надалі охоронятимуть стежні літаки, які переводять лети над Північним В'єтнамом, та що у випадку заатакування тих стежних літаків — прийде реакція збоку бомбовиків. У тайних переговорах за президента Джансона Північний В'єтнам погодився, щоб американці переводили далі стежні літаки над Північним В'єтнамом — за ціну припинення бомбардування його.

БРИТІЙСЬКИЙ НАСТУПНИК ПРЕСТОЛУ ЧАРЛЗ СКЛАВ присягу, як член палати лордів. Його покликано до палати лордів окремим листом його матери, королеви Єлисавети. 21-річний Чарлз дістав право забирати голос в дебатах в палаті лордів, але не має права голосувати. Вся церемонія його заприсяження тривала 10 хвилин. Британська палата лордів має тепер на папері 1.050 членів, але добра половина з них ніколи не бере участи в засіданнях.

СОТНЯ ЄГИПЕТСЬКОЇ ПІХОТИ ВИСАДИЛАСЬ в мин. середу на східньому березі Суезького каналу й заатакувала та обсадила одну ізраїльську військову станицю. Єгипетський комунікат твердить, що вбито 20 ізраїльських вояків і взято в полон одного. У відплату ізраїльські літаки бомбардували впродовж 80 хвилин різні військові об'єкти на території Єгипту.

В'ЄТНАМСЬКІ КОМУНІСТИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ від засекречених розмов на Паризькій конференції, поки головою американської делеґації залишається Філіп Габіб, якого комуністи не вважають за рівнорядного своїм ступнем голові північно - в'єтнамської делеґації, Хуанові Туї. Таке заявив Хуан Туї, добавивши, що — очевидно — ще важливішою справою є „зміна американського становища, без чого не буде миру у В'єтнамі".

У ШВЕЦІЇ ПЛЯНУЮТЬ заборонити всім приватним автам в'їздити до міст, що мають понад 100.000 мешканців. Таким чином шведські власті хочуть прочистити повітря у великих містах і переставити ввесь рух у них на рух пішоходів. Шведські спеціялісти передбачають, що подібні розпорядки мусять вийти колись також в Америці, де занечищене спаленою газоліною з мільйонів авт повітря у великих містах спричинює недуги і вкорочує життя.

НІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ У МЮНХЕНІ СТВЕРДИЛА й виявила тотожність трьох арабських терористів, які в минулий вівторок кинули гранати й обстрілювали автобус та їдальню ізраїльської летунської компанії на мюнхенському летовищі. Одним із них був 24-річний араб з Єгипту, а два інші були арабами з Йорданії, 21 і 28-річні члени терористичної організації. Вони прибули літаком з Парижу, маючи квитки до Риму й тому могли свобідно порушуватись по летовищі.

ВЛАДИКА ОЛЕКСАНДЕР НОВИЦЬКИЙ, ЄПИСКОП УПЦ В ЗСА, ПОМЕР НЕНАДІЙНО В ЧИКАҐО

Бавнд Брук, Н. Дж. — Тут до Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА наспіла сумна вістка, що в четвер, 12-го лютого 1970 р., в Чикаґо помер ненадійно на 65-му році життя єпископ цієї Церкви, світлої пам'яти Владика Олександер Новицький.

Св. п. Владика Олександер Новицький

Св. п. Владика Олександер народився 1905-го року в Україні і після закінчення теологічних студій на Богословському факультеті Варшавського університету був рукоположений у священичий стан та виконував душпастирські обов'язки на Волині від 1934 до 1940 року. В роках 1940-1945 був членом Консисторії Української Православної Церкви у т. зв. Генеральному Губернаторстві під німецькою окупацією, вікарієм настоятеля українського православного собору у Варшаві та духовим опікуном українських військових формацій. Вільного Козацтва і Української Дивізії „Галичина". В рр. 1945-48 тодішній отець Олександер Новицький був настоятелем української православної парафії в місті Лянсгут в Західній Німеччині, а опісля до 1950-го року духовим опікуном українського православного робітництва у Франції. Переїхавши в тому році разом з родиною до Канади, став настоятелем українських православних парафій у Давфині та Форт Вілліямсі. В році 1960-му переїхав до ЗСА і впродовж 5 років був настоятелем парафії св. Софії в Чикаґо. Після смерти своєї дружини Ольги прийняв чернецтво та був найменований Архимандритом. В 1965-му році рішенням Собору Єпископів УПЦ був обраний кандидатом в єпископський стан і після свячень та величавих урочистостей хіротонії, що відбулася 20 і 21-го листопада в катедральному соборі св. Володимира в Чикаґо, став єпископом-вікарієм Блаженнішого Митрополита Іоана, що очолює Українську Православну Церкву в ЗСА.

Недавно Владика Олександер провів два тижні в шпиталі, але повернувся назад до своїх обов'язків. На четвер, 12-го лютого ц. р., скликано до Бавнд Бруку Раду Митрополії УПЦ в ЗСА і Владика Олександер повідомив, що не зможе приїхати, бо не цілком добре почувається. Того ж дня наспіла до Бавнд Бруку сумна вістка ,що Владика Олександер у вечірніх годинах помер.

Блаженніший Митрополит Іоан доручив Владиці Архиєпископові Мстиславові виїхати до Чикаґо та взяти участь у похоронах, що мали початися в суботу, 14-го лютого .В неділю, 15-го лютого тлінні останки св. п. Владики Олександра будуть перенесені з похоронного заведення Музики до катедрального собору св. Володимира, де відбудуться похоронні відправи, після чого тіло Покійного Владики буде перевезене і поховане на Українському Православному Цвинтарі у вівторок, 16 лютого. Похоронні відправи в Бавнд Бруку почнуться о год. 9.30 перед полуднем.

Зі смертю Владики Олександра не тільки Українська Православна Церква, але й вся велика українська громада та український нарід віднесли чергову болючу втрату.

Президент підтримує проєкт про об'єднання шкіл і в північних стейтах

Кі Біскейн, Флорида. — Президент Ніксон заявив, що не тільки в південних стейтах, але також і в північних всі публічні школи повинні бути об'єднані для білих і чорних учнів. Про становище Президента в цій справі повідомив пресу пресовий секретар Білого Дому Роналд Л. Зіґлер. З заяви Зіґлера виходить, що Президент підтримує внесок демократа сенатора з Міссіссіппі Джана С. Стенніса, який домагається, щоб застосувати і до північних стейтів ті всі вимоги в справі об'єднаних шкіл, які обов'язують вже південні стейти. Зіґлер наводить слова Президента: „ Кожний закон в ЗСА мусить обов'язувати всі частини цієї країни". Але пресовий секретар Білого Дому вияснив, що Президент не схвалює того, щоб творити штучне об'єднання деяких шкіл та в цій цілі автобусами довозити шкільних дітей із дальших околиць, бо Ніксон бажав би, щоб школи зберігали прикмети околиць, в яких вони існують. Проти цього штучного об'єднання шкіл виступають в південних стейтах місцеві шкільні чинники та батьки шкільних дітей.

Віце-президент Еґню проти расових квот в університетах і коледжах

Чикаґо, Іллиной. — Віцепрезидент Еґню, промовляючи до 2,000 осіб на республіканськім прийнятті в пошану президента Абрагама Лінкольна, критикував ті університети й коледжі, які встановили расові квоти і приймають на студентів стільки нових кандидатів, скільки виказують окремі квоти білих і негритянських груп населення в даній околиці. Віце-президент назвав цю засаду нерозумною, бо до академічних шкіл треба приймати учнів не на расовій чи етнічній засадах, а на основі того, чи кандидати мають потрібну підготовку до того, щоб могли студіювати з успіхом. Еґню гостро виступив і проти тих, які, як наприклад Міський університет в Ню Йорку, приймають на навчання всіх, хто цього бажає, і хто скінчив середню школу (гай скул). Віце-президент сказав, що хвора людина напевно радніше кличе до себе того лікаря, який вступив на університет не на основі квоти а на основі потрібної наукової підготовки. Те саме буде з тим архітектом, який вступив на техніку не на основі квоти, бо йому з більшим довір'ям запропонують будувати дім. Університети повинні мати свободу і в тій ділянці, кого вони мають приймати на студентів, — казав віцепрезидент Еґню.

ВІДБУВАЄТЬСЯ РАДА МИТРОПОЛІЇ УПЦ В ЗСА

Бавнд Брук. — У четвер, 12-го лютого, тут у приміщеннях Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА почалася сесія Ради Митрополії цієї Церкви, на порядку нарад якої було багато актуальних справ, що відносяться до Церкви, громади і народу. В нарадах взяли участь Блаженніший Митрополит Іоан, ВПреосвященніший Архиєпископ Мстислав, 7 священиків і 7 мирян та представники Контрольної Комісії Митрополії, Наукового Богословського Інституту, Сестрицтв, Шкільної Ради та інших центральних церковних установ. Уже на початку своїх нарад Рада Митрополії зайняла рішуче становище проти американської автокефалії Православних Церков. Кінцеві рішення будуть оформлені в резолюціях. Як закінчено перший день нарад, з Чикаґа наспіла сумна вістка, що там несподівано помер Єпископ УПЦ в ЗСА, св. п. Владика Олександер.

54-те засідання Паризької конференції — знову без ніякого успіху

Париж. — У четвер 12 лютого ц. р. відбулося 54-те з черги засідання Паризької ніби-то „мирової" конференції про В'єтнам, при чому впродовж трьох годин знову американська, південно-в'єтнамська й північно-в'єтнамська сторони виголошували тільки свої заяви, без приступлення до будь-яких ділових переговорів. Делеґати Північного В'єтнаму й В'єтконґу повторили свої давні вимоги, щоб З'єднані Стейти „негайно й беззастережно" відкликали всі свої збройні сили з В'єтнаму та припинили всяку підтримку „лакейському" урядові Південного В'єтнаму. Вони відкинули знову пропозицію розпочати засекречені мирові наради. Репрезентант південно-в'єтнамського уряду Фам Данґ Лям перестеріг комуністів, щоб вони не розпочинали нової офензиви, яка принесе тільки багато зайвих людських жертв і не дасть комуністам ніякої практичної користи. Тим часом в сусідньому до Південного В'єтнаму Ляосі північно-в'єтнамські комуністи, які мають там коло 50.000 свого реґулярного війська, що підтримує місцеву комуністичну армію партії Палет Ляо, перейшли до офензиви, щоб відібрати так звану Долину Жар, яку ляоські війська з допомогою американського летунства здобули на комуністах у минулорічному літі Комуністи осягнули вже деякі успіхи, — бої продовжуються.

ЗСА таврують ізраїльські налети й арабський терор

Вашингтон. — Заступник державного секретаря Еллiот Річардсон, який є діючим державним секретарем під час неприявности Вілліяма Роджерса, що роз'їздить по Африці, проголосив заяву з засудженням ізраїльської бомбової атаки, переведеної в минулий четвер 12 лютого проти сталеварні в містечку Ель Ханка за 12 миль на південний захід від Каїро. У тому налеті згинуло 70 цивільних арабських робітників і кількадесять дальших було ранених. Водночас Річардсон наталврував арабський терористичний атентант проти пасажирів ізраїльського літака на летовищі в Мюнхені і перед чотирьох днів, коли то один ізраїлець згинув і кілька інших осіб були ранені. Заява Державного Департаменту закликала до привернення воєнного перемир'я на Близькому Сході й зверталася до „інших сторін", щоб працювали в тому напрямку. В той сам день відбулася тригодинна нарада амбасадорів 4-ох великодержав при Об'єднаних Націях, але становище совєтського амбасадора Якова Маліка не ворожило, що Совєти заінтересовані в поважних заходах щодо заведення миру на Близькому Сході Араби відкинули пропозицію щодо перемир'я. В „Ізвєстіях" появилась стаття, яка знову таврує ЗСА за їх підтримку Ізраїлеві та скидає на ЗСА й Ізраїль всю вину за напружену ситуацію на Близькому Сході. Зате у контрольованій урядом румунській пресі появилась стаття з виразним натяком, що Румунія готова посередничити в близько-східньому конфлікті. Румунія є одинокою комуністичною державою, яка зберігає дипломатичні взаємини однаково з арабськими країнами, як також з Ізраїлем. Ізраїльський міністер військових справ ген. Моше Даян заявив, що те бомбардування єгипетського цивільного промислового об'єкту сталося „помилково", але та заява не згагіднила факту, що в глибині Єгипту вбито в білий день 70 робітників.

Державний секретар Роджерс конферував з Гайле Селассі і Тітом в Етіопії

Аддіс Абаба. — Державний секретар Вілліям Роджерс, який переводить тепер подорож до 10-ох африканських держав, відбув у середу й четвер цього тижня наради з етіопським монархом Гайле Селассі та югославським диктатором Тітом, який саме тоді був також в Етіопії. Хоча наради були засекречені — газети виявляють, що головною темою тих нарад був ізраїльсько-арабський конфлікт. Тіто, який переїхав з Етіопії до Кенії, відвідає в найближчих днях три арабські держави — Судан, Єгипет і Лібію. Тіто бунім-то погодився з Роджерсом, що треба припинити перегони в озброюванні арабів і Ізраїль та привернути бодай перемир'я. Югославія, яка не є в надто приятельських відносинах з Совєтським Союзом, стурбована зростом совєтської воєнної фльоти на Середземному морі та загрозою нової ізраїльсько-арабської війни, тому припускають, що Тіто посередничилтиме в замиренні. Державний секретар В. Роджерс мав нараду також з генеральним секретарем Організації Африканської Єдности Діялльо Теллі, який закликав З'єднані Стейти, щоб вони енергійніше й виразніше виступили проти расової дискримінації, що її деякі білі меншинні африканські уряди стосують проти автохтонної чорної більшости.

ВІЦЕ-КОНСУЛ ІЗРАЇЛЮ ПРОМОВЛЯТИМЕ В УКРАЇНСЬКОМУ КЛЮБІ

Віце-консул Ізраїлю для справ політичного й економічного плянування пан Егуд Г. Мучли виступатиме 26-го лютого в нюйоркському Клюбі Круглого Стола з доповіддю на тему „Сучасний арабсько-ізраїльський конфлікт і роля Совєтської Росії на Близькому Сході". Після доповіді заплянована дискусію.

ВІДПРАВЛЕНО ПЕРШИЙ ТРАНСПОРТ ДОПОМОГИ ЗУАДК ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЮҐОСЛАВІЇ: 35 СКРИНЬ ОДЯГІВ І ВЗУТТЯ ВАГОЮ ПОНАД 10,000 ФУНТІВ

Джерзі Сити. — В п'ятницю, 13-го лютого, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет відправив зі свого центрального збіркового пункту при Summit Avenue в Джерзі Сити до юґославського вантажного корабля „Трухобіч" у Брукліні перший транспорт одягів і взуття на допомогу потерпілим від землетрусу українцям в Юґославії. Вислано 35 великих скринь вагою понад 10,000 фунтів. Збіркою цих одяґів, їх сортуванням і опісля опакуванням та висилкою займається з уповноваження Екзекутиви ЗУАДК дир. Маріян Коць, який віддав для магазину свої приміщення та полагоджує всі корабельні та інші формальності, зв'язані з висилкою. На превеликий жаль, досі не було багато добровольців, які бажали б допомогти у перевозі, сортуванні та опаковуванні і відправі до порту зібраних пожертв в одягах і взутті. Всю працю в цьому центральному магазині ЗУАКД в Джерзі Сити, зв'язану з цим першим транспортом допомоги братам в Юґославії, виконав особисто дир. Маріян Коць, при допомозі відомих наших громадян мґра Романа Качмарського, Франца Колодія та Євстахія Ясеньовського і дівчат-школярів Ірки Бурої та Марійки Гавелко, які допомагають в сортуванні одягів, жертвуючи свій час і труд. Принагідно допомагають також кубинські втікачі. У цей перший транспорт допомоги потерпілим братам в Юґославії ввійшли пожертви одягів і взуття від українців в Ню Йорку („Самопоміч"), Гартфорду (Відділ УККА), Нюарку (церква св. Івана Хрестителя), Бриджпорту, Джерзі Сити („Самопоміч") та Байону (українські парафії). Згідно з твердженням дир. М. Коця, пожертвувані одяги є в дуже доброму стані — за малими тільки вимками. Найбільше є жіночих одягів, але менше взуття та одягів для чоловіків і, зокрема, для молоді. Корабель „Трухобіч" відпливає з бруклинського порту 20-го лютого. Всі скрині з фірмою ЗУАДК адресовані до Югославського Червоного Хреста на руки голови Допомогового Комітету в Баня Луці проф. Івана Пецюха. Перший транспорт допомоги від своїх братів в Америці повинні одержати українці в Юґославії вже в березні.

Відділ УЛТПА в Ню Йорку влаштовує симпозіюм про наркоманію

Ню Йорк. — Метрополітальний Відділ Українського Лікарського Т-ва Північної Америки інформує, що його старанням відбудеться тут, у приміщенні Українського Інституту Америки в суботу, 21-го лютого 1970 р. о год. 7:30 вечора, симпозіюм про наркоманію. В панелі візьмуть участь д-р О. Волянський, д-р М. Гук, д-р А. Тершаковець та д-р Б. Цимбалістий, а в дискусії д-р М. Бояр, д-р Е. Грабарчук та д-р Т. Самотулка. Координатором панелю буде д-р Б. Макарушка. Лікарі та громадянство запрошені на цей симпозіюм, темою якого буде одна з найбільших загроз наших днів, зокрема для молоді.

Кастро визнає, що між Кубою і СССР були розходження

Старанно приховувані як комуністичною кубинською, так і совєтською пресою багаторічні розходження між режимом Кастра на Кубі і ЦК КПСС у Москві визнала тепер і кубинська, і совєтська сторони. Після „ухилу" режиму Кастра в бік „китайського комунізму", що нічим не поправило важкого економічного становища на тій острівній країні, Гавана була змушена знову зближуватись із СССР. За таке поновне визнання Москви, як центру світового комунізму, СССР пересилає частину давніше закупленої в Канаді пшениці на Кубу, збільшив закупи кубинського цукру, наказав навіть морякам із совєтських суден стинати цукрову тростину на острові, замість користати з відпусток. Московські „Ізвєстія" з 10-го лютого навели такі заяви з найновішої промови Кастра: „Теперішній стан кубинсько-совєтських відносин добрий. Нині мова може йти лише про дальше поглиблення цих наших відносин. Минулі роки нас багато чому навчили. І саме тому ми вважаємо, що перспективи дружби і співробітництва республіки Куби з СССР тепер подають найбільші надії". Кастро сказав представникові Москви, що „комуністична партія Куби надає тепер особливого значення справі вивчення й оволодіння всіми комуністами ідеями В. Леніна".

З Італії й Швайцарії видалили 3-ох совєтських „дипломатів"

Рим. — Італійський уряд проголосив, що член совєтської амбасади Владимір Александров і кореспондент „Ізвєстій" Л. Замойський є „небажаними особами" й зажадав їх негайного виїзду. Вони отримували шпигунський матеріял від одного італійського старшини, якого арештовано. Водночас швайцарський уряд зажадав від совєтського уряду відкликання першого і другого секретарів совєтської амбасади у Берні, Алексєя Стерлікова і Ніколая Савіна. Генеральний прокуратор Швайцарії заявив, що ті обидва названі совєтські „дипломати" займалися шпигунською роботою.

Опитування виявили, що Демократична Партія не представляє більшости населення

Ню Йорк. — Переведені аґенцією Луїса Гарріса опитування виявили вперше в новішій історії ЗСА, що Демократична Партія не представляє більшости населення, як це було ще в 1938 році. Згідно з переведеними опитуваннями тепер Демократична Партія дістала 48 відсотків опитуваних, Республіканська Партія — 33 відсотки, а незалежних було 19 відсотків. Згідно з опитуваннями в 1968 р. демократів було 52 відсотки, республіканців — 31, а незалежних — 17. Це значить, що самі демократи не могли б здобути виборчу перемогу, коли б мали голоси своєї тільки партії; республіканці мусіли б для здобуття Білого Дому мати свої власні голоси та великий відсоток демократичних голосів і незалежних виборців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65c.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Журба Ізраїлю й арабів

У затяжному конфлікті на Близькому Сході найсумніше те, що нема, властиво, ні одної сторони, яка була б тим конфліктом вдоволена і мала б із нього користь. Бо коли навіть прийняти, що Москві вигідно у каламутній воді на тому обширі ловити рибу, щоб закріплювати свої впливи в Єгипті та Сирії й під'юджувати арабські країни, щоб скасувати західні нафтові концесії, — то й цей совєтський зиск окуплюється такою ціною, що невідомо, чи він виплачується. Поминаючи більйони рублів, що їх коштують доставки зброї Єгиптові й Сирії, Москві ледве чи всміхається перспектива зудару з американською Шостою фльотою на Середземному морі у зв'язку з новою арабсько - ізраїльською війною, себто перспектива атомової війни проти Америки — з комуністичним Китаєм позаду.

Очевидно, що ЗСА й усі західньоевропейські, зокрема середземноморські держави аж ніяк не бажають продовжування ізраїльсько - арабської тактики взаємного виснажування, значить, що забава у „малу війну" із щоденними летунськими рейдами та артилерійськими двобоями вподовж Суецьким каналом і посиленими діями арабських терористичних організацій може закінчитися великою війною. Відсіль посередницькі заходи Франції, Італії й Еспанії, югославського Тіта й таких прозахідних „африканських країн, як Марокко, Туніс і Етіопія, що їх цього тижня відвідував державний секретар Віллям Роджерс — власне у зв'язку з ізраїльсько - арабським конфліктом.

Але найбільші журби мають з цього приводу безпосередньо заінтересовані сторони, одинаково Ізраїль, як і його арабські сусіди — Єгипет, Йорданія, Сирія й Ливан. Ізраїльський прем'єр Голда Меїр, давши минулого тижня інтерв'ю двом представникам „НИ Таймсу", ствердила трагічність ситуації, в якій опинився Ізраїль: всі арабські сусіди „не прийняли" Ізраїлю, себто не хочуть признати факту існування ізраїльської держави, не хочуть теж воєнного перемир'я, вважаючи, що воно дало б можливість ізраїльцям закріпитись на окупованих ними арабських землях. Тому — як казала Голда Меїр — Ізраїль „не має іншого вибору", як переводити з свого боку щораз нові летунські рейди проти Єгипту, не на те, щоб примусити його підписати мир, а щоб переконати, що тактика виснажування має два кінці, і щоб підірвати престиж Нассера в очах його громадян, які переконуються, що проголошувані їхнім президентом перемоги над Ізраїлем — це вилоди його фантазії.

Міркування Голди Меїр логічне, тільки вона не довела його до кінця: яка майбутність ізраїльської держави з територією кругло 8 000 кв. миль і населенням 2,700,000 осіб, коли вона має проти себе 14 арабських країн із територією 3,611,000 кв. миль і близько 112 мільйонами населення?! Дотепер Ізраїль виграв три війни проти арабів внаслідок незгоди в арабському світі, переваги своєї зброї, доброго вишколу й високої моралі свого вояка. Але Нассер має рацію, що „все це може змінитися": продаж 110 джетів Францією Лібії, яка ще півроку тому була прозахідньою, а тепер приятелює з Єгиптом, військова допомога мусульманського, але не арабського Пакістану Йорданії та одностайне становище прозахідніх країн Марокко й Тунісії проти дальших американських воєнних достав Ізраїлеві — це прикрі для Ізраїлю познаки, що ситуація дійсно може змінитися.

Однак, президент Єгипту також не має причин радіти. Ось, один із двох американських коментаторів, яким дав він минулого тижня радіо - телевізійне інтерв'ю, Ровленд Івенс, у статті „Нассер проти войовничих", твердить, що єгипетський президент глибоко стурбований, що ЗСА своєю допомогою Ізраїлеві штовхають його в обійми Москви, яких він боїться і не хоче. Він в'язнить доморослих комуністів і боїться, що при дальшому загостренні ситуації, зростуть в Єгипті впливи „лівих". Він зданий на щораз більше число совєтських „дорадників" і „техніків", а однічасно єгипетські араби настільки не терплять москалів, що ті москалі живуть в Єгипті у власному гетто. До рівня міжнародної проблеми виросли арабські терористичні організації екстремістів, що їх зброєю і грішми підтримує Москва і що є загрозою не тільки для Ізраїлю, але й для існуючих режимів в Єгипті, Ливані і Йорданії.

Це такий гордіїв вузол, що його дійсно — за прикладом Александра Великого — можна розрубати тільки мечем. Але в тому й річ, що у даному випадку цей меч може вдарити — по всьому світу.

"LORD NON-CONFORMIST"

Мюнхен. — Помер лорд Расселл, філософ і політичний діяч. На смерть Бертранда Расселла відгукнулась листом жалю королева Єлисавета II. Прем'єр Вільсон назвав у своїй промові „другим Вольтером" цього ученого лорда, що був в опозиції до теперішнього уряду Великобританії, як і до попередніх.

На смерть лорда Расселла відгукнулись визначні особи з країн демократичних і комуністичних. Москва похвалила небіжчика за його боротьбу проти імперіялізму, але „забула" згадати, що Б. Расселл засудив недавно імперіялістичну агресію на Чехо - Словаччину.

Бертранд Расселл помер на 97-му році свого життя. Був він внуком прем'єра Об'єднаного Королівства лорда Расселла, що в 1832 році провів реформу виборів до парляменту. Замолоду він виявив великі наукові здібності, але ніколи не цурався громадських справ, політики.

Бертранд Расселл з природи був миролюбним і тому хотів стати миротворцем, боровся за мир між народами. Виступав проти „війни до переможного кінця" (1914-1918), кликав до замирення між воюючими державами. За протести проти війни був арештований і засуджений. У тюрмі написав свою знамениту працю — "Principia mathematica" (Основи математики). В той час у в'язниці перебував Мелколм Мекдоналд, лідер Партії Праці, який також вів пропаганду за негайне припинення війни. 1924 року Мекдоналд виграв вибори до парляменту і став прем'єром першого соціялістичного уряду Великобританії.

Лорд Расселл хотів на власні очі бачити большевицький режим у Росії. Він побував у Москві в 1920 році, коли пропаганда комунізму лунала на ввесь світ, як „нова євангелія" для людства. Поза цією декорацією учений лорд побачив невеселу дійсність. Вернувшись до Англії він писав:

„Я мушу відкинути большевизм з двох причин. Насамперед тому, що ціна, яку мусіло б заплатити людство за те, щоб здійснити комунізм большевицькими методами, надміру страшна; далі — тому, що навіть заплативши ту ціну, я не вірю, що наслідки були б такі, як большевики бажають згідно з своїми заявами".

Лорд Расселл написав невелику книжку про демократію, яку вважаю за найкращий виклад основ демократичного ладу.

Б. Расселл вірив у силу людського розуму і в добрі сторони людської природи. Він не сподівався, що фанатик Гітлер рішиться роздмухати вогонь світової війни, і тому до 1939 р. був пацифістом, противником війни. Але мусів змінити свій погляд.

Друга світова війна принесла тріюмф атомовій зброї. Лорд Расселл, побачивши у новій зброї загрозу для всього людства, прилучився до протестів проти експериментів з атомовими бомбами в різних країнах, писав і промовляв за роззброєння. Свої думки й вплив, як рятувати людство від небезпеки атомової смерти, висловлював у книжках, статтях, промовах.

Виступи лорда Расселла проти війни у В'єтнамі викликали багато розголосу, який старалася використати комуністична пропаганда. Але в цьому лорд Расселл був згідний з визначним американським журналістом Волтером Ліппменом і ін.

Противники лорда Расселла приписували йому слова, яких він ніколи не казав: „краще стати червоним, як мертвим". Бо це значило б, що Б. Расселл мав би помиритися з комуністичною тиранією.

Щоб зрозуміти справжнє ставлення лорда Расселла до комунізму, слід прочитати його книги: „Практика й теорія большевизму" (The Practice and Theory of Bolshevism) та „Шляхи до Свободи" (Roads to Freedom). Коли б він опинився під большевицьким режимом, то був би безстрашним протестантом проти партійної тиранії і ділив би долю нашого земляка, генерала Петра Григоренка, що карається в домі божевільних за свою критику комуністичного режиму.

Лорд Расселл належав до породи „незалежних" чи „не узгіднених" (non-conformists). Про таких самостійних у своїх поглядах людей казали в Україні — „сам собі пан". Це не „гнучкошиєнки - попленталі", що моляться до „партійної машини" і до партійних „вождів", це люди, що самостійно, критично думають і не бояться сказати те, що думають.

В Англії вперше від часів реформації розмножився цей тип людей незалежного думання й характеру. На цій породі виросла англосаксонська демократія: оборона власної думки та персональної гідности і пошана до поглядів інших громадян незгідних з моїми поглядами. А шлях до співпраці веде через вільну дискусію і голосування, без страху й натиску збоку влади.

Лорд Расселл був одним із визначних „нон - конформістів", що в кожній культурній нації творять, „сіль землі".

П. А.

ПОСТАВИЛИ „РОДИНУ ЩІТКАРІВ" ЗАМУЧЕНОГО ДРАМАТУРГА М. ІРЧАНА

У селі Золота Слобода на Тернопільщині понад 70-літній колгоспник і аматор театру Ілля Костів поставив з членами драматичного гуртка п'єсу „Родина щіткарів" Мирослава Ірчана — драматурга-перекинчика, родом із Західньої України, зліквідованого Москвою. І. Костів і члени його родини виступали в багатьох п'єсах, ставлячи твори Котляревського, Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка на сільській сцені. Вістку про його працю подала московська „Правда" з 4-го лютого, під. наг. „Родинне захоплення".

А. Галан

„НА ВСІХ ЯЗИКАХ ВСЕ МОВЧИТЬ..."

Чим у каторжному таборі добре — свободи від пуза. В усть - іжменському можеш пошепки, що на волі сірники нема, тебе садовлять, нову десятку клепають. А тут кричи з горішніх нар що хочеш — стукачі того не донесуть, опери рукою махнули. Тільки нема часу: тут багато міркувати...

Ол. Солженіцин

І справді, як не дивно, як не парадоксально, а в совєтських умовах свобода слова існує лише в тюрмі. Там уже людям нема чого губити, і вони розповідають, не криючись, усе, що їм відомо про „сильних світу цього".

Найбільш цікаві новини, навіть ціла непідфарбована історія подій в СССР виходять із тюрми. Наприклад: Персональні вклади членів совєтського уряду в чужоземних банках. Оргії „вибраних" у Кремлі. Як організовано „стахановщину". І т. д.

Ніхто „на верхах", а тим більше в масах не вірить у якийсь там комуністичний рай на землі, бо показалося, що його не може бути. Але жадоба влади, панування, прагнення до кращих життьових умов примушують співати пісню про „загірну комуну", дурити не себе, а інших.

Усе йде по градації. Всесоюзні й республіканські головачі тримаються за свої всесоюзні й республіканські місця. Обласні — за обласні. Районні — за районні. Сільські — за сільські. Нижча категорія, розуміється, прагне перескочити в вищу — якими хоч шляхами: підлабузництвом, доносом, де можна — хабарем. А мораль? Це ж — гума, її можна розтягнути, і вона налізе на кожний копил...

Той же Олександер Солженіцин надзвичайно влучно схарактеризував совєтське суспільство, як хворе суспільство. Правда, воно в цьому не винне. Його зробила хворим партія Леніна-Сталіна. Теперішні ж керівні головачі лише пильнують, щоб риба (суспільство) не зірвалася з гачка. Хай собі плаває на припоні, а коли почне бунтуватися, гачок „підсічуть", рибу витягнуть і кинуть на смітник, де вона й здохне.

Не робімо собі ілюзій з того, що окремі відважні особи в СССР виступають проти потоптання там елементарних прав людини. Вони — краплі солодкої води в солоному морі, їх дуже швидко привернуть до порядку — тюрмою, концтабором, примусовою психіятричною лікарнею або й просто — кулею в потилицю.

Пекло. Справжнє пекло, при чому інтернаціональне, мовляв, нікому не образливо...

Надалі можна робити і не песимістичні прогнози. Адже ж, ота сіра маса, півстоліття обдурювана, визискувана, тримана в чорному тілі, більш не схоче терпіти, мільйонами вийде на вулиці, змете з лиця землі всі „тверддині" і гнізда комуністичних головачів. Це припустимо, а покищо: „На всіх язиках все мовчить".

Страх, тваринний страх, культивованний ще ленінською „чрезвичайною комісією", замикає людям уста. Ось візьмімо десятки чи й сотні листів з СССР. Про що пишуть його піддані? Лише про хатні справи, про погоду і про... паради в дні большевицьких свят. Нема в тих листах якоїсь навіть абстрактної, філософії, нема жадних новин, а політичними темами й не пахне.

Що це значить? Це значить, що всесоюзний намордник абсолютно не послаблено, хоч начебто ліквідували „культ особи", засудили „порушення соціялістичної законности", підпізали крила „чорному воронові". Тисячі політичних цензорів сидять у совєтських поштамтах і через особливі прилади (там уже такі винайдені) переглядають нерозпечатані листи. Можна сказати з певністю, що кожне „підозріле" речення занотовується, заноситься в спеціяльну картотеку. Звідси обережність, і отой влучний для Совєтського Союзу епітет — „великий німий".

Натомість не мовчить совєтська режимна пропаганда. Тут уже нема жадних обмежень, в СССР не шкодують паперу для вихвалювання різних „досягнень" і „переваг" совєтського ладу.

Особливо стараються так звані „інженери людських душ" — письменники й журналісти. Вони пишуть „від Мітра" — довго і... непереконливо. Ось перед нами доповідь Павла Загребельного, під заголовком: „Інтернаціональні взаємозв'язки української літератури". Доповідь, як сказано, „за скороченими стенограмами", займає ледве не половину „Літературної України", але й, ту доповідь, можна охарактеризувати одним словом: тарабарщина. Бо й справді: хіба запам'ятаєш багато з тої зливи слів, яку щедро розсипає Загребельний на терплячому газетному полі? Тут тези ЦК КПСС до 100-річчя з дня народження Леніна. Тут довжелезні цитати з Леніна, а далі — реверанси під „старшого брата", наприклад: „Нам дістався щасливий спадок. Мабуть, не слід вести мову про особливу історичну долю українського народу, бо кожен народ має свою долю, але склалося так, що розвивався наш народ, розвивалася його культура в поєднанні з народами російським і білоруським, при взаємовпливі і взаємопідтримці культур. Ми мали багато спільного, мали коло джерел наших літератур „Слово о полку Ігоревім", мали рев олюціонізуючий вплив творів Радіщева, Герцена, Чернишевського, Добролюбова, як рідні, звучали для нашого народу геніяльні слова Пушкіна й Гоголя, Толстого і Чехова, Некрасова й Горького, ставав поруч з російськими геніями незламний наш Кобзар, закликав лупати скалу старого світу невмирущий Каменяр, — і, як найвищий прояв вільнолюбного духу російського народу, зродилося всеперемагаюче вчення Ленінізму!"

Цілком зрозуміло, куди гне Павло Загребельний. Мовляв, без російської культури не було б культури української, без Пушкіна не було б Шевченка і т. д. Ніхто не буде заперечувати великих імен російської літератури, але для чого ж так принижено махати хвостом перед ними, а вже тоді згадувати свої великі імена?

Трохи поплакавши над тим, що українській літературі все ж таки не дають такого широкого місця, як російській (до речі, „Литературная Россия" має 24 сторінки, а „Літературна Україна" лише 4), Загребельний раптом починає лупцювати „українських буржуазних націоналістів". Він пише: „З'являється багато непрошених спеціялістів по українській літературі, самозваних селекторів, які складають всілякі збірники-недобірники й антології з наших творів, керуючись при доборі текстів передовсім зі ком авторів, а не значимістю ними написаного, ставлячи на рівень антологічний іноді зовсім юного автора, який написав лиш два-три вірші, а там і геть закинув поетичні свої вправи. Але що тим панам кравцівим, кошелівцям, рейсам, рахманним до справжніх мистецьких цінностей! Їм передовсім ідеться про те, щоб облити брудом нашу Радянську Вітчизну, її культуру, спробувати завербувати собі однодумців з-поміж тих, на кого впала меценатська ласка їх куплених - перекуплених панків - підпанків".

І далі: „Не можна полишати без відповіді жадної спроби запустити брудні, а часом і криваві руки в наші святощі, ми повинні пам'ятати, що стоїмо на передньому краї жорстокої ідеологічної боротьби, і від нашої позиції, від нашої поведінки, від нашої готовности дати відсіч ворогам залежить дуже багато, як в інтернаціоналістичному вихованні трудящих нашої країни, так і в справі ствердження соціялістичних ідеалів у світі".

Значить, допекли партії й урядові ті „збірники - недобірники", що про них з лютістю згадує речник, Павло Загребельний. Дуже допекли Кравціви, Кошелівці, Рейси, Рахманні, писані з маленької літери, але від того не зменшені в своїй ерудиції, в безсторонніх, об'єктивних оцінках сучасної літератури в Україні.

Це не штука, що одному можна говорити, а другому — зась! Адже ж суперечках, як сказав філософ, народжується істина. Аму ж, зробіть з „Літературної України" вільну трибуну, і побачите, як зареагує на те ваше жмаєзорне суспільство, розуміється, якщо буде певне безкарности. Ні, цього ніколи не буде, бо тоді тарабарщина не встояла б перед логічними доказами, бо довелося б викинути на смітник усі режимні доповіді й режимну літературу.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПЕРЕЙШЛИ СВІЧУ, А НЕ ДНІСТЕР

У дописі „Як то було в Шаторал - Уйгелі" („Свобода" з 31-го грудня 1969) п. С. Куропась подає відомості про рухи й долю військової частини УГА під проводом підполк. Федоровича, що в 1919 році перейшла на Чехо - Словаччину. Ті відомості слід дещо уточнити.

Автор пише: „Віля міста Долина група... перейшла Дністер і прискореним походом хотіла в час дістатися до Станиславова".

Тут він пов'язав місто Долину і Дністер помилково. Відступаючи з заходу на схід — через Підкарпаття на Станиславів (як можна розуміти з допису), — ця група мусіла перейти біля Долини не Дністер, а Свічу, яка пропливає біля Долини в 5-6 кілометрах з Карпат на північний схід. Отже, вона саме перетинала шлях відступу групи. Дністер залишався ліворуч від шляху групи на віддалі яких 35-40 кілометрів, і він того шляху не міг перепливати, бож плине майже рівнобіжно зі шляхом Стрий — Долина—Станиславів, що йде по Підкарпатті і був, очевидно, напрямком відступу групи.

М. Дзуль

Стетен Айленд, Н. Й.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З НАШИХ БУДНІВ

ПАМ'ЯТАЮ, ЯК НИНІ

Пам'ятаю, як нині той день, коли то я, недавно прибулий на цю вільну землю, зайшов уперше до кафетерії Сагамора (була колись така на Третій евню) і зафундував собі два тістечка „наполеони" та й каву. Щедро положив каву, не жалуючи собі цукру, і взявся смачно уминати першого „наполеона", як при сусідньому столику помітив знану всім на долині міста Ню Йорку особистість — пана Мирона Сурмача, власника популярної книгарні „Сурма".

Пан Сурмач, відомий вегетаріянець і пропагатор дієтично-вітамінового харчування, якраз упорався з тарілкою узвару і, попиваючи журавлинний сік, доводі критичним оком слідкував за моїми змаганнями з „наполеоном". Врешті поставив мені через стіл таке несподіване питання:

— Слухайте, добродію, чи ви собі пригадуєте крайовий похорон?

— А чому ж би ні! — відповідаю. — Пригадую.

— А чим копали у вас небіжчикові яму?

— Як то — чим? Лопатою!

— А бачите — лопатою! — підняв угору палець пан Сурмач. — А ви, добродію, копаєте собі яму власними зубами, заїдаючи лакомо, з апетитом, таке, вибачайте за слово, свинство! Чи ви знаєте, скільки в цих двох тістечках кальорій, фальшів в них товщу, цукру, різних хемікалій? Не робіть цього, ради Бога, ради власного здоров'я, не руйнуйте його власноручно! Склянка теплої води і дві ложечки меду дадуть багато більше поживи вашому організмові. Киньте геть це будь!

Цими своїми словами пан Сурмач так обмежив мені післявечірок, що я жене про ваш апетит та й охоту докінчувати другого „наполеона", допити каву. Але з того часу ми стали з паном Сурмачем добрими приятелями і за час нашого понад двадцятилітнього знайомства я ще не раз мав нагоду вислухувати цікаві його думки на тему дієтичного харчування, зокрема про надзвичайні лікувально-віджевчі властивості меду, розуміється того, що продається в „Сурмі".

А не так давно я прочитав собі у „Свободі" статтейку пана Сурмача п.з. „Дієта врятувала життя", про те, що, тільки дякуючи дієтичному харчуванню він, пан Сурмач, вийшов живий з тяжкого автомобільного випадку, і навіть при своїх 75-ти роках тепер краще міцніший, ніж тоді, коли мав 35 років! Ну, то й слава Богу! Хай живе дієта! Може й справді було б у цій країні багато менше жертв автомобільних катастроф, якби панове водії, вирушаючи в дорогу, випивали склянку чистої води з одною чи з ложечкою меду, замість нити ті гіркі „Адамові сльози"...

Ікар

Іванна Савицька-Мусій

ТЕЛЕГРАМА

(Більше правди, як вигадки)

Відчиняючи двері до свого нюйоркського помешкання, Заморські наткнулись на жовту, подовгасту коверту із чорним моторошним написом — Western Union Telegram.

— Буде клопіт, — сказала Марія, піднімаючи папірець кінчиками двох пальців, як щось особливо підозріле, повне загрозливих бактерій.

Відсуваючи якмога далі тягар затяжної катастрофи, Марія встромила коверту в кишеню і взялася готувати вечерю.

— З телеграмами завжди пов'язані якісь неприємні події, якісь несподівані нещастя, — говорила вона чоловікові схвильованим голосом. — Як захворіла тітка Софія, то таки серед темної ночі з'явився у нас післанець саме з такою телеграмою.

— Ти все ще думаєш старими, віденськими категоріями, коли по хатах не було телефонів, а лист зі Львова до Сокаля йшов довше, як сьогодні з Атен до Ню Йорку. В Америці телеграма це тільки якісь поздоровлення, гратуляції, привіти. — Гратуляції з приводу нашого вінчання ,що відбулося в Німеччині двадцять років тому! Ти зовсім з глузду зіхав, чоловіче дурниці плетеш і більше нічого. А може це привітання з приводу твоєї подвижки: три доляри на тиждень, — кинула Марія з двома, сумлінні зелеными вогниками, що грзли в кинах.

Андрій терпеливо мовчав, а Марія говорила, бо зграї недобрих здогадів увесь час кружляли в її уяві.

— Ти не в порядку з прибутковим податком і мусиш з'явитися на розправу, — я певна цього, зовсім певна. Прибутковий податок — найважливіша справа.

— Який знову податок? — відізвався схвильовано Андрій. — Я все заплатив до цента, я чистий, як біла картка паперу. Не віриш мені, не віриш?

— А бічні прибутки подав? З покера гарненько виспівався?

— Не будь смішно-наївною. Хто „сповідається" з карт і платить від них податки?

— Всі так роблять, усі чесні, сумлінні грачі. Сосніввський платить податок від своєї виграної суми!

— Неправда! — скрикнув Андрій.

— Переконайся! — кинула Марія.

Андрій підняв слухавку і набрав число телефону Сосніввського.

— Михайле, я хочу тебе щось спитати. Чи ти вже одержав нові податкові форми? Одержав? О, а я не одержав. Може за мене забули ,а може мої гроші не хочуть. Та я сміюся, які там ще гроші, коли з мене стягають на праці мало не останню сорочку кожного п'ятнадцятого і кожного першого в місяці. Не буду хіба вираховуватись із наших невинних покерів...

Сосніввський сміявся вголос, аж слухавка дрижала, сповнена рокотистим гомоном.

Андрій звернувся до Марії:

— Обмішила ти мене, жінко, і більше нічого. Ніхто з нашиних не платить від карт податку. Можеш бути спокійною, зовсім спокійною.

Заморські гейби втихомирились, та чисте плесо водиі зрушене наче каміньчиком, ще довго-довго вкривається бурхливо — пінистими кружальцями.

Андрій почав:

— Це може бути відомість від бідної тітки Тамари. Вона живе вже на пенсії, телефону в хаті не має, тож певно ше телеграму — прийду до вас в суботу, до побачення, тітка Тамара. — Дивно, що всі твої тіточки і всі вуйки завжди були і всі пенсіонуються на шістдесят другому році життя. Моя стрийка Юстина теж удова і теж покінчила шістдесят два роки, а все ще працює у пральні, не прикидаючись бідною. У моєї стрийки немає, а два телефони в хаті, і вона нікому не зїздить по вікендах на голову.

Розмова перекинулась на Андрієву і Марійну сім'ї, аж нагло Богдан, небіж Марії, що саме готовився до іспитів, скочив, мов уражений громом:

— Це певно покликання до війська!

Всі кинулись відкривати коверту, на якій стояло. Mrs. Gabriela Braun.

— Та ж це телеграма до сусідки! скрикнув Богдан, хапаючи тітку Марію в дикі, спонтанні обійми.

Всі вони відітхнули з полегшею і схопились бігти до Габріелі, відкидаючи від себе коверту, як часову бомбу, що ладна ось-ось розірватися і рознести всіх на дріб'язки.

Старенька пані Брави поволі, педантично, зі спокоєм взялася розкривати телеграму.

— Я знаю, я вже все знаю, — говорила вона опановано. Це вчора мені телефоном. Це для мене, старої, забагато, рішучо забагато. Ось дивіться!

В телеграмі стояло. Congratulations, a ticket made out in your name has been drawn a 25.000 dollar winning. Payment will be made directly to you from Albany bank.

The New York State Lottery.

Січень, 1970.

В УКРАЇНІ ВИЙШОВ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАН АНДРЕ МОРУА ПРО БАЛЬЗАКА

Видавництво „Дніпро" видало в перекладі на українську мову роман французького письменника і академіка Андре Моруа „Прометей або життя Бальзака". Твір переклали з оригіналу Віра Мацкевич та П. і Л. Воробйові. „Літературна Україна" з 3-го лютого повідомляла: „Перед читачем — життя Бальзака в рідній Франції, в українській Верхівні, безсонні ночі, віддані „Людській комедії", взаємини з Евеліною Ганською — польською поміщицею на українській землі.

ПОМЕР АВТОР ЖИДІВСЬКО-РОСІЙСЬКОГО СЛОВНИКА

На початку лютого помер в Києві Хаїм Лойцкер, на 72-му році життя, жидівський поет, який згодом залишив писати вірші й спеціялізувався в критиці й літературознавстві. Він був автором багатьох статей в „УРЕ" про жидівських письменників на Україні.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО БРАТІВ У ПОТРЕБІ В ЮГОСЛАВІЇ!

ОДЯГИ, ВЗУТТЯ, НАКРИВАЛА і ХАРЧІ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
1213-1217 Summit Avenue
JERSEY CITY, N.J. 07307 Tel.: (201) 795-2155

ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 Old York Road
PHILADELPHIA, PA. Tel.: (215) GLadston 5-3774

Роковини Незалежности в Сан Франсіско

Січневі Роковини Незалежности наша громада відзначила святочно 1-го лютого ц. р. в залі української православної церкви. Українські прапори повівали на будинках міських управ Сан Франсіска, Сан Хозе і Овкленду. Мейори цих міст з цієї нагоди проголосили „Український День", заохочуючи всіх американських громадян. Різноманітна політичні події разом з українцями.

Розмірно велика заля з трудом помістила всіх наших громадян.. Різноманітна програма, надзвичайно високий мистецький її рівень були винагородою за таку численну участь. Виконавцями були різні покоління, представники старих і їхні діти, нові і їхні нащадки, себто покоління, що оформило українську громаду тому п'ятьдесят літ, розвинуло її на протязі того часу і те, що змінило її в повоєнний період.

Оперні арії виконані п-ні З. Персидською і В. Шедко привернули спомини про бундіочно маршуючу вільну Україну і викликали невгаваючі оплески. Проспіваний дует пані В. Шавлач і М. Черепенко пригадав героїчно-трагічні події. Хор під управою п-і А. Наріжної став мистецькою прикрасою всіх наших імпрез. Хористи — це найбільш патріотично наставлені громадяни, бо не тільки жертвують своїм часом кількакратно на тиждень, але і приїжджають з міст, віддалених на п'ятьдесяти миль від Сан Франсіско.

Доповідь проф. Т. Лукача насичена цікавим змістом про січневі події, і аналіза сучасних політичних відносин на Україні, побуджувала думки присутніх своєю оригінальністю.

Молоденька декляматорка Л. Шулежко — це невід'ємна частина кожної програми всіх наших імпрез. Грімкий голос, чітка вимова, свобідні рухи, шляхетня постава доказують, що це дівчина дійсно є козацького роду. Акомпаніювали п-і Діденко і пан Гопкінс.

Імпрезу влаштував Відділ УКК, який під головуванням мгр-а О. Кладка вже другий рік має повну співпрацю і довір'я всього нашого громадянства.

В. О.

Пластова Станиця в Ню Йорку відзначила Річницю Державности і Соборности

Пластова Станиця в Ню Йорку відзначила цього року Роковини 22 Січня Святковим Апелем, що відбувся в неділю 25-го січня 1970 р. у великій залі Українського Народного Дому, при 140-142 Другій Евню. До апелю стануни пластуни і пластунки Станиці з прапорами під проводом станичного пл. сен. Павла Дорожинського. Прибули теж численно батьки і симпатики пластової молоді. Після проспівання Пластового Гимну та складення звіту секретарка Станиці прочитала денний наказ про значення Січневих Актів. Слідувала мистецька програма, що розпочалася піснею „Від синього Дону до сивих Карпат" М. Гайворонського, яку відспівали всі приявні. Пластунки 18 Куреня ім. Олени Пчілки проспівали пісню „Ми йдем вперед" Л. Лепкого. З черги відбулася рецитація вірша В. Переяславця „Славні Роковини", яку виконали юнаки-прихильники: Павло Шпонтак, Левко Івашків, Роман Соробей і Ярослав Куровицький, всі з 21 Куреня ім. Євгена Коновальця. В наступній точці програми група пл. юначок відспівала при фортепіяновому супроводі пл. юн. Юліяни Осінчук дві пісні, а саме: „Пісня при ватрі" пл. сен. Ю. Пясецького і „Пісня Марш" пл. юн. Юліяни Осінчук. Останньою точкою програми була рецитація вірша О. Тарнавського „День 22 Січня" у виконанні пл. вір. Улі Ільницької і Ліди Прокоп.

Після мистецької програми були проголошені підвищення ступенів, а відтак признання і відзначення за пластову працю, зосібна же за підготовку і переведення імпрези під назвою „Вечір Пластової Молоді, як вияв її самодіяльної творчости в слові, пісні і танку", що пройшла дуже вдачно 7-го грудня 1969 р. Дальше слідувало проголошення висліду вступним словом пл. сен. Марти Ярош. Перші місця в цьому конкурсі здобули: в старшій групі (15 - 18 років): літературна проза — пл. розв. Роман Івасиків; описова проза — пл. вір. Христина Волосянська; вірші — пл. розв. Андрій Ярош; в молодшій групі (12 - 14 років): пл. уч. Нестор Близнак. Жюрі конкурсу становили: пл. сен. О. Кузьмович, редактор „Юнака", пл. сен. В. Варагура, редактор „Веселки" і пл. сен. д-р В. Тершаковець.

Наприкінці станичний пл. сен. Павло Дорожинський подав до відома вислід цьогорічної коляди, яку перевело юнацтво. Ця коляда принесла рекордову суму поверх 3,000 долярів. При цьому особливо відзначилися два дівочі курені, а саме 30-ий і 2-ий, з яких перший заколядував $1325, а другий $1318. Після проголошення біжучих справ, зокрема допомогової акції українцям потерпілим від землетрусу в Югославії, закінчено цей Урочистий Апель відспіванням гимну закарпатських пластунів.

ст. пл. Оксана Козак
рефер преси.

Авторський вечір Дарії Ярославської в 30-ліття її літературної творчости

Справжнє життєве Кредо письменниці Дарії Ярославської пробивається особливо у двох віршованих дефініціях під назвою „Смерть" і „Я". Скрізь у її творах розростається сильний і твердо закорінений гін оптимістичного світогляду; він викликає до змагань і боротьби і пронизує усю творчість письменниці ясним струменем. Щоб зразу стати ближче особи Дарії Ярославської і зрозуміти її літературні надбання, зацитую дві її віршовані дефініції. Перша — „Смерть":

Так всіх страшить,
Так лякає
Своїм змістом небуття!
Ніби мало хто й згадає,
Що в ній зародок... життя.

Ось закінчення другої віршованої дефініції — „Я":

О, бо я бачу, що в змаганні
зміст життя!
В змаг йдуть всі частинки
світу — піду і я!

Авторський вечір Дарії Ярославської відбувся в неділю 11 січня 1970 р. заходом 28 Відділу Союзу Українок, в Українському Народному Домі в Ірвінгтоні. Вечір тривав дві години і п'ятнадцять хвилин. Присутніх було коло сотні осіб.

Після імпрези можна було оглянути виставку праці письменниці за час її багатолітньої літературної діяльности.

За успішне влаштування Вечора належиться признання 28-му Відділові Союзу Українок, його Управі з пані Степанією Карапінкою на чолі.

Вечір відкрила голова 28 Відділу СУА пані Степанія Карапінка.

І зараз же слідували поодинокі точки програми: 1. Творчість Дарії Ярославської — проф. К. Кисілевський. 2. „Кредо" — римовані дефініції — пані Іванна Кононів, музична інтерпретація — пані Таїсса Богданська. 3. „Батько" — поезія в — прозі — пані Валя Калин-Магмет. 4. „Біль" — вірш присвячений письменниці — поет Микола Щербак. 5. Виступ авторки.

Проф. К. Кисілевський згадав, що в 1938 р. авторка здобула літературну нагороду за повість „Полин під ногами". Професор підкреслив усі мистецькі засоби письменниці, себто: майстерність у змалюванні персонажів, глибоко відчуту і добре змальовану психіку, а разом із цим незвичайну простоту, щирість і безпосередність, глибоке почуття смаку й міри і, врешті, легкий розповідний стиль у її повістях. Ці всі риси говорять, що Дарія Ярославська не принагідна авторка, тільки органічна письменниця. Вона зглиблювала національні проблеми, показала вміння у виведенню небуденних, а то й фантастичних інтриг, показала сучасне реалістичне життя нової еміграції, рисувала широкі суспільні полотна. В романі „Повінь" торкнулася і змалювала майстерно психічні прояви дієвих персонажів. Доповідь закінчилася словами подяки за радісні і цікаві хвилини, які всім дало читання її творів.

Коротко тільки скажу про віршовані дефініції і про супровідні мелодії, вибрані із таких композиторів, як Косенко, Шуман, Вебер, Брамс, Шопен, Лисенко і Мендельсон. Це була незвичайно вдала точка завдяки гармонійному підібранню музики до тексту дефініцій. Це свідчить про відчуття і зрозуміння „Креда" пані Таїссою Богданською.

Заключною точкою було слово письменниці. Вона згадала, як створилася поезія в прозі „Батько". Розповіла, що її „Кредо", віршовані дефініції, створилися зараз по смерті її матері. „Я намагалася знайти відповідь, вхопити сенс життя... І несподівано під час моїх блукань, непродумано і неочікувано появились в моїх думках чотири перші римовані рядки „Креда". Тоді я здивовано відкрила, що, не дивлячись на всі оті „але", на всі гіркі досвіди, яких не щадила мені доля, та усім нам спільна доба — я не вмію капітулювати, я не хочу піддаватися безнадійності, і постійно включаю себе в якесь змагання".

При кінці згадала трилогію „Повінь", розгорнула перед нами низку персонажів і їх пояснила.

Авторка розкрила ціль своєї творчости:

„Починаючи свою літературну працю, я могла була на те питання відповісти: на те, щоби проявити себе! Але мені здається, що життєвий досвід збагатив мене, бо тепер я могла б це додати: так проявити себе, щоб дати щось другому, народові, до якого я належу, а через нього людству. Чи і в якій мірі це вдасться — не мені судити".

Цього вечора ми ще раз побачили Дарію Ярославську як особу і письменницю. Людину з високим інтелектом, глибоким розумінням суспільних і культурних процесів у нашій спільноті, людину — глибокого гуманізму, творця — психологічних зглиблень людини.

Життєва настанова Дарії Ярославської — це безупинна боротьба і змагання творити культурні вартості для свого народу. Її „Кредо" — це не порожній клич, але суща джерельна правда її життя.

Люба Коленська

„МОЛОДЬ УКРАЇНИ", РАДИТЬ СТУДЕНТКАМ

„Молодь України" з 7-го лютого хвалить тих студенток, „які, як кажуть з нічого вміють зробити все". Газета радить перешивати старі немодні сукні на новий фасон, оздобивши таку „нову" сукню поясом чи ґудзиками, „і є новий наряд". У такої студентки не пропадуть залишки хутра — з нього вона зробить букет до весняного костюма; така не викине клапті вельвету, викроєні після пошиття сарафану. У кожній господі, особливо це стосується сільських жителів неодмінно бувають шкурки — з кроля, зайця чи козулі. Не марнуйте їх на дрібниці, з них можна пошити гарний наряд"...

У відвідинах проф. Бориса Мартоса

Сидять (зліва): Петро Стокальський — скарбник Товариства Прихильників Української Народної Республіки, Відд. Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж., проф. Борис Мартос, Кость Степовий — голова Товариства Прихильників УНР Нюарк-Ірвінґтон.

(Фото Ів. Каневського)

Ірвінґтон, Н. Дж. — Представники Товариства Прихильників Української Народної Республіки Нюарку - Ірвінґтону, Н. Дж.: голова товариства К. Степовий, секретар І. Каневський та скарбник товариства п. Петро Стокальський 1-го лютого 1970 року відвідали в його кватирі, хворого, бувшого прем'єр - міністра Української Народної Республіки, члена Української Центральної Ради та члена наукових установ УВАН і НТШ, професора Бориса Миколаєвича Мартоса.

Проф. Борис Мартос радо зустрів представників товариства та розмовляв з ними. На 91-му році життя він тримається досить, можливо, видається бадьорим та життєрадісним. На запитання „Як пачуваєтесь" — відповів: „Добре!" та додав, що „хоч і поправився, але почуває себе слабим". Він надіється ще привернути стан свого свого здоров'я, бо — як висловився, — ще треба багато дечого зробити, маючи на увазі закінчити писати свої спогади.

Проф. Б. Мартос зберігає добру пам'ять і радо розповідає про своє життя і працю з часів визвольних змагань, студентського життя тощо.

Три собори Святої Софії

Під таким наголовком виголосила доповідь 1-го лютого у приміщенні нюйоркської „Самопомочі", — відома громадська діячка та журналістка Ольга Соневицька.

Склалось так, що прелеґентка мала нагоду бачити всі три собори Святої Софії: київську, князя Ярослава Мудрого, царгородську, цісаря Константина Великого, та римську, діло рук і творчого духа Його Блаженства Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого і еміґрантів.

Київську Святу Софію оглядала прелеґентка, коли лиш мала хвилину вільного часу, пробуваючи там у 1941 році на гостинних виступах із капелею Львівської Фільгармонії. Дарма, що на такі части екскурсії не дивилися ласкаво її офіційні зверхники, і дарма, що був це вже не „собор", а Софіївський антирелігійний музей, то все таки враження залишилися незабутні.

Царгородську Святу Софію, першу такого небувалого розміру християнську святиню, куди старшу за собор Святого Петра в Римі, бачила прелеґентка минулого літа та могла запастися в гарні проглядки й світлини, щоб показати їх гостям. Царгородську Святу Софію перемінено на турецький мечеть, а після першої світової війни її замінено на музей. Але ніщо не могло знищити краси й монументальности тієї будови та знаменитих християнських фресок і мозаїк на деяких її стінах. Навіть частинно знищені і навіть лиш висвітлені з проглядок, вони роблять величезне враження.

Разом з ними прелеґентка показувала теж знимки зі свого побуту в Ефезі, де похований святий Іван Євангелист, та де стоїть каплиця на місці, де жила, під його опікою, як знаємо зі Святого Письма, Мати Божа, та де збулося її успення.

Третя Свята Софія найбільше знайома всім нам та до неї звернені почування українців всього світу. Хоч усі бачили численні її світлини та окремий фільм, виконання Я. Кулинича, пані О. Соневицька зуміла сказати та показати слухачам ще багато нового та цікавого про неї. Зуміла вона відтворити з притаманною собі пластичністю атмосферу бурхливого ентузіязму, що супроводив святософіївські торжества в Римі. Припала теж тепла згадка про Малу Семінарію оо. Салезіян, на сьогодні одинокій середній школі у вільному світі, де вчать усіх предметів українською мовою. І де кожен доляр, чи частина хлоп'ячого одягу, переслані американськими добродіями, викликає небувалу радість учнів, українських хлопців, що з'їхалися з усієї Західньої Европи, з Югославії, Польщі та Пряшівщини по свою науку.

Приявних на вечорі було понад 50 осіб, майже забагато на скромне приміщення „Самопомочі". Та саме в такому вужчому крузі створилася, завдяки вмінню прелеґентки розказувати, щиро й барвисто, справді мила та „родинна" атмосфера.

Л. Храплива

Василя Авраменка відзначено почесною грамотою УВУ

Мюнхен. — Ректорат Українського Вільного Університету в Зах. Німеччині відзначив майстра українського танцю, популяризатора української хореографічної культури і кінопродуцента Василя Авраменка з Ню Йорку Почесною Грамотою, у зв'язку з 75-річчям мистця та 50-річчям заснованої ним Першої школи українського танку в Києві. Вручення Почесної Грамоти попередив Фестиваль фільмів продукції Василя Авраменка, що відбувся в Домі Науки в Мюнхені, при вул. Ляпляса: 6-го лютого був показаний численному громадянству фільм „Запорожець за Дунаєм", 7-го — документальний фільм „Патріярх Української Католицької Церкви" та „Українська ноша", а в неділю 8-го лютого — „Тріюмф українського танку", після чого відбулась церемонія вручення Почесної Грамоти УВУ. Перед поверненням до Голівуду, ЗСА, маестро Василь Авраменко відвідає ще український Париж та український осередок у Швайцарії.

ПАМ'ЯТІ ІНЖ. БОГДАНА ТУРКА

Насамперед були повідомлення телефоном, опісля вістка в „Свободі" й потім розмови. Люди не хотіли вірити. Невже ж це можливо, щоб цей бадьорий, життєрадісний, завжди усміхнений та готовий кожному в потребі словом чи ділом допомогти, інженер Богдан Турко нагло і несподівано помер від серцевого удару в мальовничій місцевості Ровей в Ню Джерзі.

Це сталося точно рік тому, 15-го лютого 1969-го року. Ненадійну і передчасну смерть інж. Богдана Турка зокрема глибоко відчула наша пластова молодь, для якої він був не тільки відданим опікуном, але й персоніфікацією багатьох пластових чеснот.

бл. п. інж. Богдан Турко

Інж. Богдан Турко народився в Перемишлі в 1909 році. В наймолодших роках свого життя втратив маму. Його батько, церковний різьбар, перебував часто поза домом, тож Богдана і його старшу сестру виховувала тітка.

Закінчивши початкову і середню школи в Перемишлі, Б. Турко виїхав на вищі студії техніки де Чехо-Словаччини, до міста Брна, де в 1934 році здобув диплом інженера технічних наук. В часі студій допомагав собі, даючи лекції студентам, бо батькові було важко удержувати сина на студіях за кордоном. Був завжди зацікавлений спортом і вже в часі студій належав до спортового товариства „Сокіл" та брав участь у Сокільських Здвигах.

Після повороту до рідного Перемишля, інж. Богдан Турко почав працювати при перебудові перемиської електрівні, зокрема при водних турбінах, що було його спеціяльністю. До 1938-го року працював інженером у міській електрівні в Перемишлі, а 28-го березня 1938 року закінчив нострифікацію на Львівській політехніці, заложив своє власне технічне бюро, яке провадив аж до вибуху другої світової війни та виїзду на еміґрацію.

В 1938 році інж. Б. Турко одружився з відомою спортсменкою, перемишлянкою Марією Гусар. Їхня донья-одиначка Ярина недавно здобула вже другий з черги магістерський диплом.

У перших роках війни, у 1939-41 рр., крім фахової праці, інж. Турко учителював у ремісничій школі „Рідної Школи", здобуваючи симпатію та любов учнів-робітників і усіх, що з ним працювали.

Переїхавши до Німеччини, інж. Б. Турко знову станув до своєї праці, як керівник електричного бюра, спершу в Карльсфельді, біля Мюнхену, а відтак в Міттенвальді.

Переїхавши в 1950 році до ЗСА, інж. Б. Турко негайно одержав працю по званні. Працюючи м. і. у фірмі Charles B. Corkey здобув таке довір'я власника, що властиво сам провадив ціле бюро і в тому часі мав нагоду приняти на працю неодного із некваліфікованих друзів-українців, вивчаючи їх креслярського звання. Тоді саме у Покійного виказалися виїмкова доброта та бажання допомогти іншим, яка ціхувала цю людину ціле її життя. Інж. Б. Турко включився на новому місці поселення негайно у громадське українське життя, стаючи членом Управи Т-ва Українських Інженерів і членом Пласт-прияту, зі своєю особливою прихильністю для молоді, а зокрема для Пласту.

Був завжди готовий допомогти порадою та працею, де лише його про це попросили, а пластова оселя „Вовча Тропа" в Іст Четгемі, Н.Й. завдячує йому неодне своє влаштування, з якого користають сотки нашої пластової молоді.

Відмічуючи його незвичайно щире відношення до пластової молоді, Крайова Пластова Старшина в ЗСА наділила Покійного грамотою Добродія Пласту та заховала його у добрій, незабутній пам'яті. Інж. Богдан Турко згас — як згадано — несподівано і далеко заскоро, залишивши багато невикінченої праці електричних проєктів у фабриці, де працював останніх дев'ять років, багато плянів розбудови „Вовчої Тропи" та жаль і найкращу пам'ять у своїх найближчих, друзів та усіх, що мали щастя знати цю доброзичливу людину, приятеля молоді та знаменитого фахівця.

Збільшують продукцію вірусів, щоб знайти їх зв'язок із пістряком

Вашинґтон. — Крайовий Інститут Дослідів Пістряка просить лябораторії продукувати якнайбільше вірусів, які потрібні на те, щоб досліджувати, чи деякі роди людських пістряків не виникають внаслідок вірусів. Модерні студії над пістряком за головне завдання ставлять тепер знайти потвердження, що віруси спричиняють недугу пістряка в людини. Коли б вдалося це ствердити, тоді можна б випродукувати вакцину, що давала б імунінет проти деяких родів пістряка. В ЗСА в одному році на пістряка занедужують коло 600,000 осіб, а з того, як додумуються, коло 150,000 осіб занедужують на пістряка внаслідок вірусів.

Знову відвідає Европу

Ярослава Папушкевич

Студентка — стипендистка католицького університету Маркет в Мілвокі Ярослава Папушкевич прибула з батьками до ЗСА 20 років тому 5-місячною дитиною, а тепер вже з дипломом бакалавра психології та стипендією на дальші студії — вибирається на відвідини Европи й Азії, для пізнання світу. Вона — вихованка католицьких шкіл, Школи Українознавства та Осередку СУМА в Чикаго, нагороджена від Учительської Громади за успіхи в українознавстві скульптурним портретом І. Франка, член УНСоюзу, як і її батьки.

Лицем до аматорських гуртків

Важливу проблему порушив тижневик „Праця" ч. 47/1969, що виходить у Бразилії, в м. Прудентополі. П. Сокальський у статті під таким наголовком розповідає про значення та великі користі, що їх давали й можуть давати аматорські драматичні вистави. Два-три театральні колективи чи ансамблі, як „Театр у П'ятницю" у Філядельфії, або Український Театр у Торонті не можуть охопити багатьох глядачів, а їхні далекі виїзди пов'язані з такими трудносщами й видатками, що театральні колективи з ім'ям не наважуються виїздити в далеку дорогу. П. Сокальський переповідає за виданням з Риму, „Богословіє", т. 32, що в селі Угрині Сокальського повіту до війни аматорський театральний гурток ставив усі доступні українські п'єси і навіть оперу „Запорожець за Дунаєм": „Бачучи великі користі для духовного розвитку нашої громади, ми повинні постаратися про такі реґулярно-правильні вистави. Хай кожна наша громада подбає, щоб у ній діяв аматорський гурток", — закликає автор статті.

Дійсно, аматорські театральні гуртки — це школа української мови, пісні, танцю, і місце для розвитку природніх талантів, це також кілька приємних годин для глядачів та один із засобів пізнання рідної культури й навіть історії України, шляхом показу п'єс на історичну тематику; аматорські вистави — це також підготова молоді для більших сцен і підготова масового глядача до складніших театральних видовищ.

Згадуваний автор статті у „Праці", закликаючи творити аматорські театральні гуртки при кожній громаді, вірно зауважує: „Коли кожна наша громада бодай чотири рази до року побачить добру виставу, тоді й культуру піднесемо, і краще між собою зв'яжемось в добру й щиру спільноту".

Очевидно, тут легко кинути закид, мовляв, чи це не заклик повертатись до аматорщини? Однак, так зв. „аматорщина" — це підґрунтя для справжнього театру, найцікавіша мистецька школа для обдарованої молоді, а також плтформа, на якій можуть виявити себе й використати великий досвід актори українських театрів — даремно марновані в багатьох містах великі мистецькі сили.

Відповідний репертуар для аматорських гуртків є, при потребі його буде поновлено й освіжено новими творами, для добре підготованих вистав знайдеться й масовий глядач. Український театр за кордоном, професійний чи не професійний, є завжди до певної міри школою українознавства та одночасно джерелом культурної розваги. Вдалими виставами можна обмінюватись бодай з недалекими містами. При добрій підготові не тільки вистави, а й технічно-реклямової сторінки, такі виступи драматичних гуртків повністю себе фінансово оплатять; напр. аматорський український театр у Шарлеруа, в Бельгії, складений переважно з робітників-шахтярів, навіть виплачував по змозі гонорар авторам покареважно з робітників-шахтазуваних п'єс. Без аматорських гуртків завмирає театральне життя — усім на шкоду.

Леонід Полтава

ГОТУЮТЬСЯ ДО БАЛЮ ДЕБЮТАНТОК СУМА

Ню Йорк. — Як і щороку, в готелі „Статлер Гілтон" відбудеться в суботу 21-го лютого Баль Дебютанток, що його влаштовує Спілка Української Молоді Америки. Аранжерами балю будуть п-ні Олена Футала і М. Климко, приграватиме оркестра „Амор". Дебютантки мають зголошуватись на адресу Головної Управи СУМА в Ню Йорку, число телефону: (212) GR 7 - 3084.

† **ВІДІЙШЛИ ВІД НАС**

ТЕОДОР ФОТІЙ, довголітній член УНС Відд. 137 Т-ва Б. Хмельницького в Вест Істон, Па., помер 25 січня 1970 р. на 85 р. ж. Нар. в с. Старожупка, пов. Чернівці, Україна. Став членом УНСоюзу в 1918 р. Був активним членом Управи. Полишив у смутку дружину Калину, дочку Олену і зятя. Похорон відбувся 28 січня 1970 р. до УКЦеркви св. Духа, а опісля на парохіяльний цвинтар.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Колодруб, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 15-го ЛЮТОГО 1970 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори 424 Відд. Т-ва „Героїв Крут", о год. 12:30 по пол. в залі церкви св. Покрови, 2225 Н. Мешер вул. На порядку: вибір делегата на 27 конвенцію УНС та збирання чл. вкладок. — В. Васюк, секретар.

НЕДІЛЯ, 22-го ЛЮТОГО 1970 р.

SAYRE, Pa. Місячні збори 236 Відд. о год. 1-ій по пол. в церковній залі. На порядку: вибір делегата і заступника на 27 конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — М. Скерпон, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори Т-ва Т. Шевченка 289 Відд. о год. 2:30 по пол. в Укр. Ам. Клюбі, 292 Hudson Ave. На порядку: вибір Управи на 1970 рік та вибір делегата на 27 конвенцію УНС, справа нових членів та участь чл. у зборах. Проситься чл. прибути на збори. — І. Мицук, предс., В. Гуссар, секр., М. Гусар, кас.

ЧИКАГО, Ілл. Річні загальні збори Б-ва св. Володимира — 114 Відд. о год. 11:30 ранку в парохіяльній залі св. Володимира, 2250 В. Кортез вул. Якщо на визначений час не явиться приписана статутом, потрібна скількість членів, тоді Загальні річні збори відбудуться на годину пізніше при всякій скількості приявних і будуть правосильними. Приявність всіх членів є обов'язкова. — М. Нікольс-Ткачук, гол., В. Вережан, секр.

НЕДІЛЯ, 1-го БЕРЕЗНЯ 1970 р.

ТОРОНТО, Онт., Канада. Річні загальні збори 408 Відд. ім. Митр. А. Шептицького о год. 3-ій по пол. в залі церкви св. Покрови при вул. Лісі 30. На порядку нарад: вибір управи на 1970 р. та делегата і заступника на 27 конвенцію УНС і інші справи. Проситься чл. прибути. — І. Курман, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Т-во Мир 324 Відд. вибрало нову управу в такому складі: Дм. Матківський, предс., І. Бабяк, секр., З. Карпин, заст. секр., М. Карпин, кас. В. Ставничий, гол. Контр. Комісії. Адреса нового секретаря: 874 N. 23 St., Phila., Pa. 19130. — І. Струк.